

KOLEJLİLER

www.kolej.org

**TED Ankara Koleji Vakfı Okulları
Dünden Bugüne
Atatürkçü Nesiller Yetiştirmeye
Devam Ediyor.**

HAKİMİYET KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

MEZUNLARI

mutlu yıllar

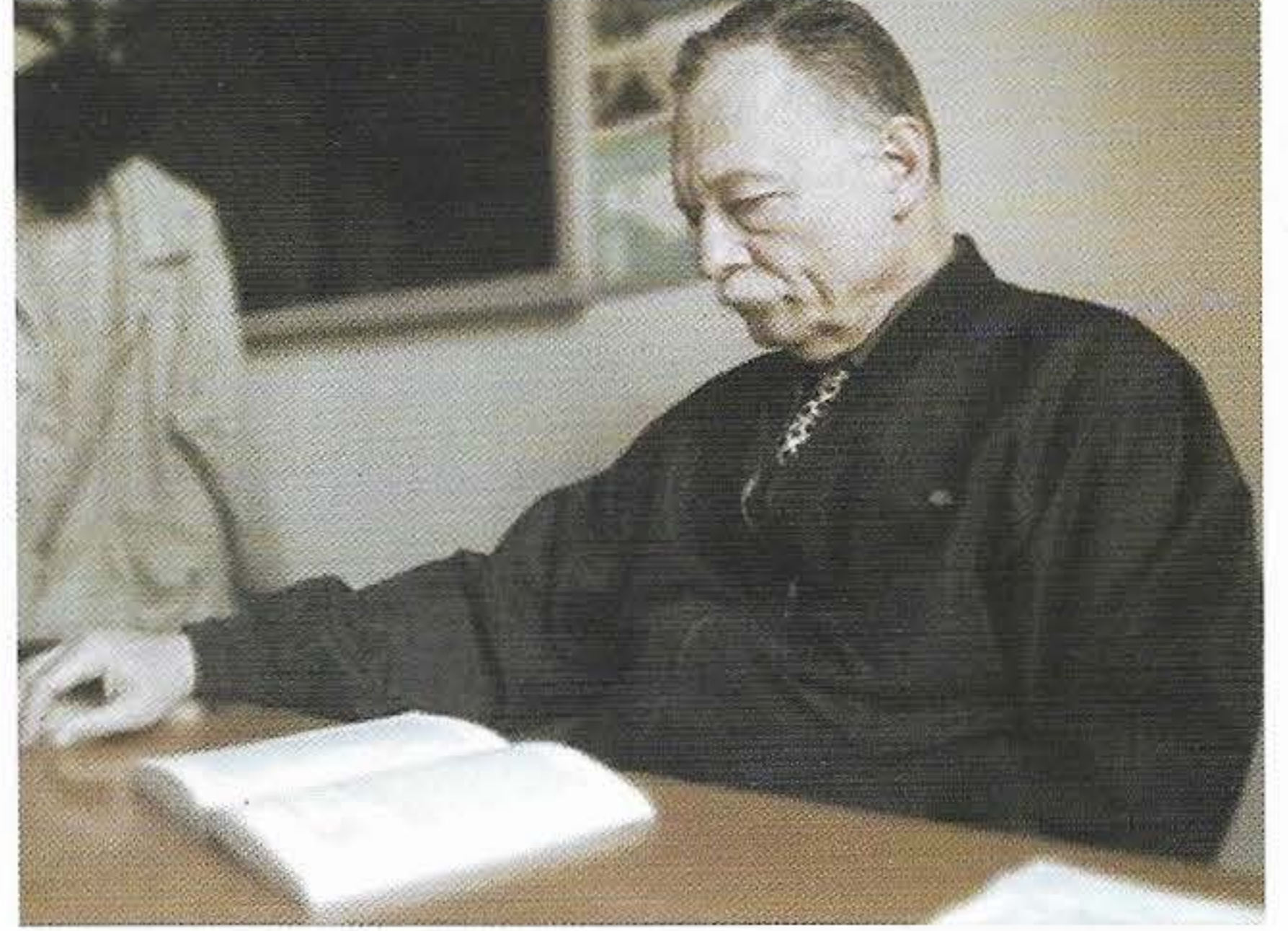
6 Konuk Yazar Metin Atamer'61	8 Portre Prof. Dr. Metin Feyzioğlu'66	12 Kariyer Sina Uçkan'77
14-25 BizimDünyamız	26 Sağlık Hande Alp'80	28 Mesaj Kutusu Nejdet Akcalı'69
30 Gezi Nihat Eralp ELLİ'82	34 Panoramik Bakış Prof. Dr. Ş. Teoman DURALI'67	38 Keyif Özsüt
40 Çevre Ayşegül Kibaroglu'85	42 Moda Tasarım Gülşen BİG'64	46 Çocuk www.reha.com
48 Gurme Rafine Restaurant	50 Hobi Günseli Karagülle'71	

Mürşit -2

Prof. Dr. Ş. Teoman Dürali'67'nin 103. sayıda yayınlanan yazısının devamıdır

Bütün bunları bana düşündüren etken nedir? Benim kadar okulu sevmemiş, öyleki ilkokul birinci sınıfa adımını atmasından itibaren okuldan nefret etmiş birini okula, okuyup yazmağa ve nihâyet hocalığa mahkûm etmiş neden nedir? Kader. Ama bundan daha fazlası da var: Ankara Maarif Koleji lise birden başlayarak hocam olmuş Dr Hatice Özçörekci'dir. Hoca olmakla ömrümü bu âlim/ muallim kişiye borcumu öde-meğe adadım. Onun kazandırdığı ilmin, gösterdiği sabrın, şefkatin karşılığını başka nasıl ödeyebilirdim ki? Karşıma çıkan deste deste haylaza, ilk bakışta, işe yaramaz görüne-ne, hadi şefkatla demeyelim, çünkü kadın değilim, fakat sabırla ilim irfân kazandırmak ömürlük işim olmuştur. Asıl olmak istediğimse; çocukluğumun, gençlik günlerimin hayâl-lerini süsleyen, uykusuz gecelerimin dahî rüyâlarına giren denizcilikti, kaptanlık. Nitekim karabasana dönen kolejdeki ortaöğrenimimi zar zor tamamladıktan sonra, ilk işim, nefret ettiğim Ankaradan paçayı kurtarıp sevdâlısı olduğum İstanbul'a kapağı atmak oldu. Üniversite giriş sınavına katılacağıma, her sabah erkenden Tophâne – Karaköy iskelelerini voltalayarak gemilerde, ne çeşit olursa olsun, iş aramağa çıkıyordum. Nihâyet bir Türk ticâret-yük gemisinde teleks memuru- yazıcılık işi-ni üstlenip ver elini açık denizler diyerek vurdum kendimi engin-lere. Davulun sesi uzaktan hoş gelir misâli, denizcilik hevesim sekiz aylık zorlu bir yolculuğun ardından saman alevi gibi sönüp geçti gitti. 1968'de köhne İstanbul Üniversitesi'nde fel-sefe ile biyoloji öğrenimi görmeğe koyuldum. Giriş o giriş oldu. Aradan kırk iki yıl geçti. Nereye koyulduysam, hâlâ oradayım. Hatice Özçörekci hanımefendinin ruhu beni felsefede hocalığa başladığım 1977'den 2010'a taşıya getirdi. Serüvenin sonunu henüz göremiyorum. Görünen köy kılavuz istemez. Sahnede yığılıp kaldığım ân, hocalığımın da sonu olacağı benziyor. Öbür tarafa göçtüğümde gidip "görev tamam, borcumu öde-dim, sanıyorum" diyerek Hocamın elini öpeceğim.

V Çok gençken kişinin, kendinden büyüklerin yaşını doğru tahmîn etmesi çok zor, öyleki imkânsızdır. Hatice hanım da lise birden coğrafya hocamız olarak geldiğinde bana yetmi-şindeymiş gibi gözük-müştü. Şimdi düşünüyorum da, mantık-ca, ellilerini sürüyor olmalıydı. Aslına bakılırsa, ellisine varmış biri bile, bana bir ayağı artık çukurdaymış izlenimini verirdi. Elbette kimileri başkalarına oranla daha yaşlı görünürdü. Başın-ın üstüne topladığı ak saçlarıyla Hatice Hanım da bunlardan biriydi. Üniversite biyoloji öğrenimimde gördüğümüz evrim ile sınıflandırma bilimi derslerinde homo erectus (dikduran-beşer) deyiminin her anılışında Hatice hocamı hatırlardım. O, gerek bedence gerekse manen dik duran insanın adetâ anaörneği-ydi. Uzun boyu, dimdik duruşu ile yürüyüşü, ağırbaşlı tavrı ve

tavizsiz tutumuyla ilk ândan itibaren karşısındakine saygı telkîn ederdi. Bizimki gibi yaramazlar sınıfında bile, dersinde çıt çık-maz; sınavlarda değme bıçkınlar dahî kopya çekmekten, utan-dıklarından, kaçınırlardı. Benzer durum, saygı duyulan bir diğer hoca Bay Reynolds'un sınavlarında da geçerliydi. Ceplerinden birinde "Cumhuriyet", öbüründeyse "The Times" dururdu. Sınav süresinin bir yarısında gazetelerden birini, ikincide öteki-ni açar okur; hani şöyle lâf olsun diye başını kaldırıp da sınıfa bi'bakiver. Yolu yok. Buna ihtiyaç duyulurmu hiç; bizlere güve-ninin tam olduğunu anlatmanın sessiz sedâsızcası böyle olma-lı. Buna karşılık, karatahtanın önüne iskemle çekip üstüne çıkarak sınıfı denetleyebildiğini sanan, saç rengi at pisliği sarısı olup asla sevilmez, sayılmaz biyoloji hocası Winlow'a meydan okumak üze kopya çekmek âdettendi. Bu Winlow, ayrıca, derslerinde gizlice okurken elkoyduğu kitaplarımdan bir kitap-lık oluşturmıştır.

VI İnsanın yetişme sürecinde ergenlik çağı, olağanüstü duyarlı ve tehlikeli bir dönemdir. İnsandan başka hiçbir canlıda bulunmayan bir âletle donanıyorsunuz; kavramla. Bunun içi; dış dünyadan aldığımız duyularla dolar, bilgi de buradan neşet eder. Demekki ergenlik yaşı büyüdükçe kişinin kavram, dolay-sıyla bilgi dağarcığı zenginleşir. Ne var ki, bilgiye koşut henüz tecrübe sâhibi olunulmamıştır. Tecrübece yetesiye desteklen-mediğinden, edinilmiş bilgiler çoğunlukla havada kalır. Ergenlik çağını yaşayan kişi, kendini çok şey biliyor sandığından, had-sız hesapsız serüvenlere atılır; bu yüzden korkunç yanlışlar yapabilir. Yunanlının paidagogos dediği yetiştiren, öğretici, 'muallim' kişi, yetişene sabırla, olağanüstü duyarlıca yaklaştı-mak zorundadır. İşte öğretmenin önemi. Herkes, ne ederse etsin, kim ve hangi meslekten olursa olsun, hocanın, öğretici-nin —eskilerin deyişiyle— rahleyitedrisinden geçmiş olması lâzım gelir. İyi hoca, 'can kurtaran'dır; kötüsüyse, dilimiz varmı-

yor, söyleyemeyeceğiz... Hatice Özçörekci hanımefendi bir 'can kurtaran' olmuştur. En azından benimkini kurtarmıştır.

VII Ahlâkla, edeple ilgisiz, siyâsî sebeplere dayalı bir kabâhat işlediğimden, okuldan kovulmak üzere disiplin kuruluna sevk edilmişim. Müdür muavini olması nedeniyle kurula başkanlık ediyordu. Sonradan, başka kaynaklardan işittiğim kadarıyla, "bu çocuğu atarsak, sokaklarda kalır, toplumun başına belâ kesilir; burada tutarsak, millete, devlete hayırlı bir insan kılabiliriz" demiş. Üç gün okuldan uzaklaştırılma cezâsıyla paçayı kurtardım. Şuracıkta canalıcı bir hususa özellikle dikkat çekmem lâzım: Savunup da suçlu görüldüğüm kanâat, onun tuttuğu, benimsediği dünyagörüşüne taban tabana zıttı!

O yıl bu olayla geçti, benim için yine başarısızlıklarla kapandı. Yaz tatili başladı. Adam olacağımdan babamın ümidi yoktu. Annemse, tersine, Koleje devamımın hararetli savunucusuydu. Arkadaşlarının telkiniyle babam, beni Kolejden alıp Gazi Eğitim Yapı Sanat okuluna —şimdilerde Gazi Üniversitesi— yazdırmaya karar verdi. Sıcak bir temmuz günü Orman Çiftliği yolu üstünde ağaç gölgesindeki yeni okula babam ve ben yollandık. Önce bana duvar örme sanatına ilişkin gözcü örnekler gösterdiler; ardından müdür beni adını andığım okula kaydetti. Geriye, Kolejdeki evrâkımı alıp getirmem kalmıştı. İki gün sonra, artık ayrılacağım, Ziyâgökalp Caddesi'ndeki okuluma gittim. Kimsecikler yoktu; neredeyse in cin top oynuyordu. İkinci kattaki müdür muavini odasına çıktığımda ne göreyim; Hatice Hanım, nöbette olan müdür yardımcısıydı. "Hayrola, bu mevsimde seni buraya hangi rüzgâr attı?!" Ben de ıkıla sıkıla —gerçekten de onunla böyle bir mesele için orada karşılaşmaktan dehşetli rahatsızdım; ama elden ne gelir— "efendim, babam beni Yapı Sanat okuluna yazdırdı; belgelerimi almağa geldim; yeni okulumun idâresi bunları istiyor da" ... Yüzüme, gözlerimin dibini görecekmışcesine dik dik baktı, o her zamanki ciddî bakışıyla. "Ağzından çıkanı kulakların işitiyor mu?" diye sertce sorup arkasında durduğu tezgâh boyutundaki masanın önüne yürümeğe başladı. Gidişi, yürüyüşü öyle bir yürüyüştü ki, "Tamam, şimdi dayağı yıyorum" diye içimden geçirdim. Açık duran kocaman pencerenin yanında durup sol eliyle karşiki binânın damını gösterdi. Binâ, bulunduğumuz kattan alçaktı. Kırmızı kiremitli çatıdaki usta dam aktarıyordu. "Bak, o adamın gördüğü işimi yapacaksın!?" Büyükler, hele de bu, bir hocaysa, bir şey sorduğunda, o günlerin terbiyesi

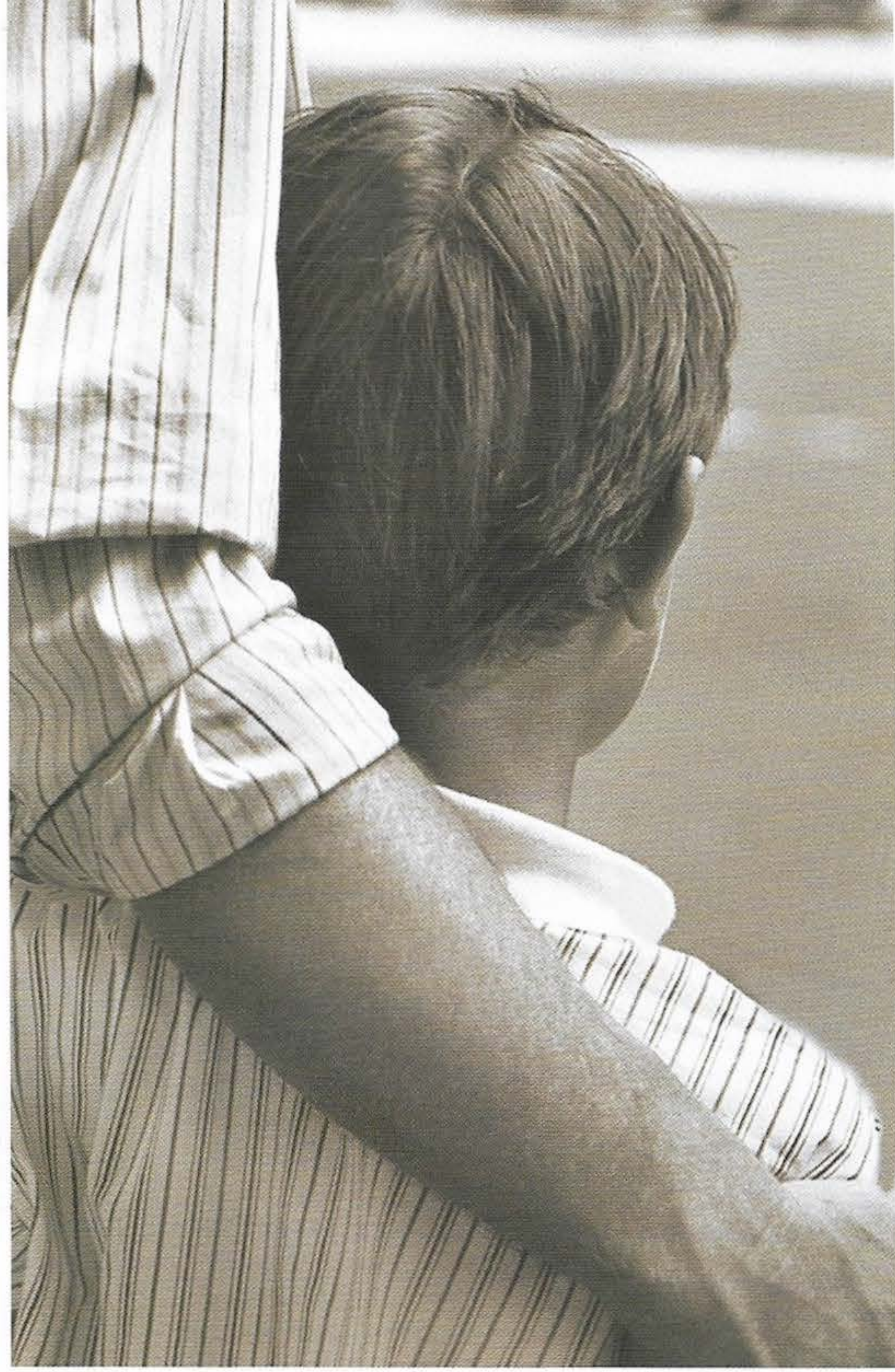
uyarınca, cevap vermeden dilinizi ağzınızda on kere dolaştırmanız gerekirdi. Ben de öyle yaparken, sorusunu kendi cevaplamağa koyuldu: "Hayır, oğlum, o işi beceremezsin; her insanın belli bir istidâdı, kâbiliyeti vardır; ellerin o çeşit işlere yatkın değil; olsan olsan, fikir adamı olursun; hepsi bu; git, babana evrâkını vermediğimi söyle; gelsin, benden kendi alsın!" Bitti! "Allahısmarladık" dedim. İçim karmakarışık. O ruh hâletiyle Ziyâgökalp Caddesi'nden Hacettepe'ye çıktım; oradan da Ulus üzerinden hep idman yapmak amacıyla gittiğim Ondokuzmayıs stadyumuna vardım. Yarış pisti kenârındaki sıraya oturdum. Bunu babama nasıl anlatırım? Yapacak bir

şey yok. Akşama hocamın dediklerini harfî harfîne babama aktardım. Annem gizliden gizliye çok sevindi. Babam, pek bir şey diyemedi. Önünde sonunda "hayır" diyen hocaydı. Koleje devam ettim. Hatice hanım vefâm oldu. İki yıl sonra mezun oldum. İstanbul Üniversitesi'nde öğrenim görüp daha sonra öğretim üyesi sıfatıyla görev ifâ ettim. Ankaraya her gelişimde ilk işim vefâtına değin hocamı evinde ziyâret etmek olmuştur. Son derece mahrem bir kişi olmasına rağmen, beni yuvasında kabul etmesi bana bahşettiği şerefin nişânesidir. Bununla da kalmayıp bana fedâkârlıklar serüveni hayatından sayfalar açardı. Nice dolu, ilgi çekici, iffetle, namusla örülmüş bir ömür. Felsefenin en canalıcı sorunlarından olan kanuna uyma (yahut yasallık) ile meşrûluk arasındaki ayırma ilişkin ufuk açıcı fikirler —babam ile hocam Profesör Dr Sayın Ahmet Yüksel Özemre'nin yanısıra— o, örnek hayatıyla, vermiştir. Ahlâkın kaynağında söz konusu ayırım bulunur. Aslında klasik kültürümüzün en dikkate değer özelliklerinden biri mahremiyettir.

Bundan dolayı bizde hayat hikâyesi (biyografi) gibi, itirâfname (confession) de yazılmazdı. Ben de bu gelenek kuralına uyarak bana emânet edilmiş sırları mezâra götüreceğim. Şu var ki Hocamın örnek hayatından kendime dersler çıkaradurmuşumdur.

VIII 1930'lu yıllarda liseyi bitiren hanımları üniversite öğrenimine teşvik etmek maksadıyla Millî Eğitim Bakanlığı mükâfat bâbindan bir miktar para verirmiş. Hatice Özçörekci hanımefendi de böyle bir ortamda yeni kurulmuş Dil-Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne girer. Coğrafya öğrenimi görür. Bununla yetinmez; Alman hoca Ord Prof Dr Herbert

Louis yönetiminde Türkçe ile Almanca'da kaleme alınıp "Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi"nde 1944te basılmış (3. cilt, 1. sayı, 69 – 83. sayı) "Anadoluda Küçük Şehir Araştırmaları" ("Untersuchungen an anatolischen Kleinstädte") başlıklı teziyle doktor ünvanını alır. Üniversitede akademik kariyer yapmak yerine lise öğretmenliğini tercih ederek emekliliğine değin TED Ankara Koleji'nde çalışmıştır. Adı geçen okulun Cumhuriyet döneminin başlarında, yani 1920li yılların ikinci yarısında Mustafa Kemâl Paşa'nın talimatıyla kurulmuş olması, Hatice hocamın burada görev görme ısrarında etkili olmuştur, sanıyorum.

Özü ve buna bağlı örnek kişiliği, ödev insanı olma özelliğine temellenmiş olmasındaydı. Görevine ve onun unsurları yahut parçaları durumunda öğrencisi ile okuluna, toplumu ile milletine, yerine yurduna bağlılık, onda ödev icâbıydı. Milliyet bezirgânlığı anlamında milliyetçiliğin semtine uğramamıştı. En ilgi çekici konulardan, biyolojiyle birlikte, coğrafya, mesleği olması itibarıyla Hocamın yerel bir anlayışa çakılı kalması, tabii ki, mümkün değil. Evet, asla yerel değildi, olamazdı da; bununla birlikte, sapına kadar yerliydi. Hem yer yurt ile millet sevgisi hem de Koleje bağlılığı bakımlarından yerliydi. Mevzii kanının son damlasına dek savunacak tiniyette —çağdışı—

bir 'asker' şahsiyet. Onun söz konusu yerliliği, 'bilinç kablolarım'dan birine yahut birkaçına öyle bi'dokunmuş olmalı ki, seyahat tutkuma rağmen, bu, tekmiil öğrenimi bu ülkede görmemi, öğretim hayatımsa, çoğunu burada geçirmemi sağlamış gözüküyor. Büyük Mevlânamızın ünlü pergel teşbihine başvursak, yine, yerlilik, ayaklardan birinin sâbit noktada saplanmamasına karşılık, öbürüyle üç yüz altmış derecelik daire çizerek dünyayı, belki de âlemi ihata edebilmektir. Ayaklardan birinin belli bir noktada sâbit kalması, ecnebî yaban kültürlerin kuklalığından kurtarır kişiyi. Tümüyle ecnebî kültürün cezbine kapılmış kişinin 'ben – ortam' ilişkisi allak bullak olmuş; sonuçta toplumuna, dolayısıyla da kendine yabancılaşmıştır. Öyle birinden kimseye hayır yok artık. Çağımızda ülkemizin okur-yazar takımının büyük kısmıysa, ne yazık ki, bu durumdadır. İşte bundan dolayı millî eğitimimiz, öncelikle yetişen gence diliyle, gelenek göreneğiyle yerliliği aşılmalı; başta İngiliz-Amerikalı olmak üzere, ecnebî kültür ortamlarının çekim gücünden korumalı.

IX Çok sağlam, üstün nitelikli ortaöğretim, yükseköğretim kurumlarının başarı grafiğini hatırı sayılır kertede yükseltir. Günümüz Türkiye'si'nin başta gelen sorunu da budur. Ortaöğretim niteliği yerlerde süründüğünden, yükseköğretime istenen seviyede talebenin gelmesi önleniyor. Elbette yükseköğretim kurumlarının, bu arada üniversitelerin sayısının aşırı artışı da niteliğin düşmesinde rolü var. Hem ortaöğretimde iyi yetişmemiş öğrencinin yükseköğretim talebesi olması hem de sayısı bir anda aşırı raddede artan üniversiteye doğru düzgün hocaların temininde karşılaşılan güçlükler, seviyenin yıldan yıla düşmesine sebep olmaktadır. Ben öğretim üyesi olduktan sonra Hatice hanım hocama ziyâretlerimden birinde "Oğlum, talebelerden bahsediyorsun, talebeyle kastettiğin nedir?" diye sormuştu. "İlk ve ortaöğretimde İngilizcede pupil, Fransızca da élève dedikleri öğrenci, hangi dersi alacağına, ne öğreneceğine kendi karar veremez" cevabını vermiştim. Devamla: "Öğrenci henüz tercih bilincine sâhip değil. Önüne ne konsa, onu yemek zorunda. Buna karşılık talebe, yani student yahut étudiant, merakı doğrultusunda ne öğreneceğine, hangi sanatı edineceğine, ne çeşit mesleğe intisâb edeceğine kendi karar verir. Onda artık seçim yapma bilinci oluşmuştur." Tarifi mi çok beğenen Hocam, "oğlum, iyi ki felsefe tahsili görmüşsün; sana en uygun sahayı seçmişsin; tam isâbet" takdîrini ifâde etti. Bu, bir başarıysa, onda Hocamın elbette payı muazzamdır. İstedığınız kadar akıllı, becerikli, kâbiliyetli olunuz. Cevheri işleyecek, onu curuftan ayırtedebilecek öğreticiniz, daha da ötesi, mürşidiniz yoksa, aklınız, beceriniz, kâbiliyetiniz, yetileriniz gelişmez, oldukları yerde kalakalırlar. Sonuçta, iyi bir okulun alâmetifarıkası Hatice Özçörekçi türünden öğreticileri, öğretmenleridir. Bu kişiler, insanlığın mimarbaşısıdır. İnsanı da insanlığı da onlar inşâ ve imâr etmişlerdir. Neyimiz varsa, onlardandır. Sağolsunlar, varolsunlar; artık yaşamıyorlarsa, mekânları cennet olsun.

¹ Yunanca, pais: Çocuk; agogos: Önder; paidagogos: Çocuğa önderlik eden, yol gösteren, kılavuz yahut rehber olan.

² lâf aramızda, pazarertesileri toplanan disiplin kurulunun müdâvimiydim.

³ şimdilerde 'müdür yardımcısı' deniliyor olmalı.